

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris.
Apparatus Doctrinae Sacrae**

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

Exemplar Dedicatıonvm priorum, aliarum Editionum hujus Operis, Viris
Apostolicis Missionis Belgicae, Anglicae & Hibernicae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38464

Arde
kin

Theo
logia

D. 117
2. 8

EXEMPLAR
DEDICATIONVM priorum, aliarum Editionum hujus Operis, Viris Apostolicis Missionis Belgicae, Anglicae & Hibernicae.

Cum Prosecutione ELOGII specialis, de gloriosa Morte illorum, qui recentius in GERMANIA, ANGLIA ET HIBERNIA pro Deo & Proximo vitam & sanguinem profuderunt, ut Primas Hiberniae, Archiep. Dublinensis, &c.

Misa frons prima hujus Operis non obscure prodit, quos sibi Patronos designet. Vos (Missionarii Apostolici,) vos militantis Ecclesiae leuissimos Pugiles cum Haeresi, cum Vitiis, cum inimicis Crucis Christi ubique deprasantes, suae sibi Meccenates ambis, & me tacente deposcit. Si Germaniam qua patet uniuersam, si amplissima Anglia, & Hibernia Regna, si multiplices Belgarum Provinciae late circumspiciamus, habet sane aetate nostra ex omnibus Ecclesiae membris strenuissimos Fidei Defensores, ac veros Machabaeos, de quorum laboribus, praeliis ac trophaeis merito sibi possit gratulari. Atque inter hos omnes Operis hujus Patronos, Vobis imprimis, Missionis Flandrobelgicae Socii, illud singulari quodam jure deberi, netuo nisi injuriis inficiabitur. Etenim si quid est in Authore facultatis, si quid scientiae, id omne à primis religiosa vita incunabulis Provinciae hujus institutioni sanctissima, se acceptum referre nunquam satis testabitur. Accedit ejusdem Provinciae in probehendis undique Missionibus & Apostolicis ardor perpetuus, labor immensus, industria singularis, & nullis limitibus circumscripta, Qua scilicet una, praeter amplissimas Missiones, Batavicas, Navales, Castrenses, & alias quas suo sinu domi complectitur, ad remotissimas etiam Gentes longe, lateque suos Socios, ac labores extendit.

Atque in primis, laboris vestri primordia circumspicienti, occurrit ille Provinciarum confederatarum status ab hominum memoria longe deploratissimus, quando una cum auita Fide pulsus undique fidei Praeonibus, nihil aliud superesse videbatur, quam perpetuum Religionis Romanae, ac pristinae Pietatis exilium. Sollicitavit Sociorum animos vicina illa Patria calamitas, ex quibus viri leuissimi, spretis hostium insidiis, vinculis ac carceribus, pro communi salute caput & vitam ultro offerre non dubitarunt. Duces huic expeditioni sese praeberunt Gulielmus Leonius & Cornelius Dussius, qui multa clam, multa palam perpeffi, Apostolico ritu Provincias undique lustrantes, palabundas Catholicis nominis reliquias in unum congregarunt, infirmos in fide roborarunt, atque innumeros lapsos ac devios in viam salutis revocarunt. Horum inter undas Batavicas primus ardor, in absentium quoque Sociorum pectoribus novae flammam excitavit. Secuti sunt in eandem palestram ex uniuersa Provincia Athletae fortissimi, qui rebus Religionis ubique inclinatam Athlan-

ticos humeros supposuerunt. Atque inter primos Eriam ad ortum occasumque lustravit, firmavitque Joannes Bargasius: Zelanda insulas unus eo tempore excoluit Nicolaus Romanus, qui verbo & scripto Scellariorum audaciam repressit, & Calvinum, distracta lava, suis adumbratum coloribus Scripsit representavit, His in messum nimis amplam, sed ea tempestate operarii vacuum opportune alii atque alii Sociorum manipuli successere, ac venturis postliminio ex Clero tam regulari, quam seculari auxiliariis copias, quae licet industria, ampliore laboris campum apparuerit.

Nille Sociorum ardor. Ad vos, Viri Apostolici, qui eandem vineam etiamnum excolitis, amplo cum fenere transeunt illi priorum temporum labores, praesidia, pericula, sed & conjuncta pericula gloria. Nullus hic mihi calamitas describet, quot vobis decurrant in cura animarum noctes insomnes, quot iubeunda cum fidei hostibus certamina, quot declinanda insidia, quot sustinendi carceres ac vincula, & graviora vinculis discrimina. Sed vel sic cum Apostolo palam facit, verbum Dei non esse alligatum. Non tantum sonat in pulpitis, auditur etiam in ergastulis ac vinculis, per rura, & campos, & naves, & privata summorum infirmorumque domicilia vestra vox, labor & praedicatione decurrit. Multos quidem Heroes è Societate Belgica quotannis per octoginta & amplius annos, labor hic improbus immaturo funere conscit, ac consumit. At nunquam desunt novi Athletae, qui priorum casu animati potius quam territi, in palaestra tam nobili & vitam & sanguinem profundere ultro exar descendunt.

Vobis igitur qui vineam istam hodie immenso labore, nec minori cum gloria constanter excolitis: Vobis, inquam, novam hanc Operis hujus Editionem novo jure dedicamus, utpote in quibus praecleara Majorum in eadem Missionis decora, novo semper incremento refloriscunt.

Sed ecce adremota ramis rapior, domestica praeterit. Habet Societas Flandrica in Missionis Batavicae sua Indicia, sed habet etiam in ipsa Flandria suam Bataviam. Vix aliquod est hujus Provinciae Collegium, ex quo Apostolico spiritu ad variam propinqua Missionem, aut factas Institutiones non excurrunt. Quas ego si singulas pro merito recenserem, mihi quoque, longius excurrendum foret.

Ad vos igitur (sacrae Militiae assecras) demum vobis abundans accedo, qui Missioni Castrensi inter mille mortis discrimina sanguinem & vitam ante consecravistis, aut pridem consecravistis. De vestra virtute, infractis animis,

animis, ac laboribus immensis, merito sibi Societas Flan-
drica gratulatur, quibus Belgium, praeter ceteras Gentibus,
continuum pane Martis domicilium, perpetuum aperit
gloria theatrum. Nec nova vobis, nec obsecra est hac
laudis ac laboris palaestra. Primus hujus militiae Duxor
Thomas Saillius, à Principe Parmensi in conscientia sua
arbitrium adscitius, gregarius quoque militibus in cunctis
laboribus ac periculis invicti animi robore, diu noctumque
praecepto fuit. Princeps ex ardore tam generoso processum
Thoma animam velut ex ungue leonem à Admiratus, plu-
res hujusmodi Belgicos leones Castris suis adungi per-
optavit. Et quamvis eo tempore vix par laboribus So-
ciorum numerus Collegia incoleret, oblatis sunt Principi
Patres duodecim, quos ille primum in familiam suam
adscitius, deinde more militari Labris Regis inferibit, &
in Missionem perpetuam firmari voluit. Quantus hic
exercende virtutis, tam propria, quam aliena campus
patet, quanti per annos plusquam octoginta exantlati
labores, non tantum rerum in hoc Martio campo gesta-
rum multitudinem, sed etiam plurimorum Patrum san-
guine, consignatum habemus. Versatur adhuc in homi-
num atque annalium memoria Nicolaus Montanus, di-
ctus per excellentiam, Burgundionum Apostolus, qui ad
S. Quintini sanum multo vulnere confusus interit. Et
ut alios praeceam: in pugna Neoportana, inclinata belli
fortuna, cum Patres Castrenses inter laceros miserorum
artus & eadem aures adhaec spirantibus praeberent,
Petrus Bazelinus ab hoste haereticis comprehensus, &
glorioso traxit fuit. Sed & Laurentium Everardi, ho-
stili cuneo immixtum, & pro Societatis homine agnatum,
Calviniana crudelitas interemit. Aliam huic victimam,
Othonem Campensem, pro aliena salute laboran-
tem, eadem perfidorum rabies adiunxit. Cetera si per-
sequar huius similia, illa dem conficiam. Infinitum quippe
foret enarrare huius Missionis casus & pericula, quae in
urbium obsidionibus, cruentis congressibus ac praeliis,
sequenti deinceps tempora peperere.

Ed à Martis Regno ad Neptunum transeamus: huius
quoque imperium amplissimum Flandrae Belgicae Pro-
vinciae navalis Missio pervadit, sola Belgio propria, & à
Principibus Austriae solenni diplomate Societati de-
mandata. Arduum sane munus, & illis tantum destinari
solum, quibus animus est insigni robore sepius, & vires
animo pares. Hic nulla timor, nullus fuga locus: quam-
vis & tonet caelum, & fremant procellae, & totius ex imo
commoveatur oceanus, immoio tamen animo persistendum
est, qui nec conspecta morte pavescat, nec aliud pavere pa-
tietur. Ut nihil dicam de naufragio, de morborum
contagione, de nauarum miliumque colluvie, quid ma-
gis arduum videtur, quam animos illo, ipso oceano ma-
jores, unius lienis carceris ergastulo dies noctesque coar-
ctari: donec his angustiis pariter cum corpore soluti, cu-
mulum domicilio ampliorum in medio aequore frequenter
inveniant. Plures sub hoc marmore aequoreo sepultos
& Apostolicos Heroes promptum foret, sed prolixum, ex
huius Provinciae monumentis enumerare.

Pergite illustres anime, Terras & terrena a tergo re-
linquite, immensa maris spatia peragrite, non ut vellus
aurum à Colchide, sed ut animas pretioso Christi sanguine
redemptas è barbari faucibus eripiatis. Sevirant procellae,
assurgant undae, debiscat abyssus: sed nec undae aut pro-
cellae, nec abyssus tota, nec omnes oceani fluctus Charitatis
vestrae ardorem haec tunc extinguere valuerunt. Hac im-
mensa Apostolice pietatis Decor non levis tantum O-
peris nostri solus, sed monumentis perpetuo duraturus
posteritas celebrabit.

R. P. Arsdeck. Tom. III.

Ed alio me abrupit Missionum Apostolicarum multi-
tudo, praequam vel unius magnitudinem possim di-
cendo exagere. Terras, Maria, Castra, Navigia prae-
vellus, ad ipsa Libiina regna Peltetis assistentium tan-
dem pervenio. Hic in limine primo occurrunt lethalia ul-
cera, & gemitus cum morte luctantes. Inter hos quot ego
Sociorum alacres vultus, & vivida inter languentes ob-
sequia conspicio. Horum alii morientes ad extremam lu-
ctam disponunt, alii vivis necessaria subministrant, alii
tam animorum quam corporum plagas omni studio lenire
concedunt. Verum nec ipsi satis exempti innumera in
hoc obsequio Charitatis victimae intra Belgarum fines ce-
cidere, Quorum ut plerumque sparsim extinctos praeceam,
in solo Antverpia nobili Emporio, Patres, Fratresque vi-
ginti quatuor non magno intervallo pro civibus conta-
gione afflatis, animas aliquando posuere, quorum numerus
Andreas Schottus Consul Antverpiani filius suo funere
nobilitavit. Quin & Gandavi annis huius saeculi trige-
simis in obsequio infectorum undecim socios & vivis abs-
tulit. Atque eadem contagione ad alias urbes, Bruxellias,
Hallas, Cortracum, Belloum latius progrediente, harum
singulis binis ternasve hostias par charitas immolavit.
Piget forte lectorem inter tot Heronum funera diutius im-
morari. At non ignoro viris Apostolicis jucundum esse,
non tantum majorum suorum gesta, sed etiam sepulchra
at monumenta insuere.

Allenus intra Belgii fines versamur. Non potest ille
Belgicus ardor animi Gentis aut Provinciae limitibus
coarctari. Per immensa totius oceani spatia ad Iapones,
ad Indos, ad ultimos terrarum Chineses suam opem, &
nova Sociorum subsidia transmittit.

Prolixus foret si praeistorum temporum colonias, cum
Gaspere Barzeo, aliisque Belgis ex hac Provincia in altera
orbem traductas, recensendo memorarem. Quorum labo-
ribus non tota Ormusia, aliaque regna inter Indos, Iapo-
nesque, suffecere. Adco ut magni Xaverii votum perpetuum
fuerit, Belgarum quam plurimos in sui societatem laboris
adipsi, quorum nempe zelum, genium, & industriam ad
infidelium conversionem praeter ceteris natam & accom-
modatam censebat, ut suis ipse literis testatur. Et ut an-
tiquora praeceam: Vidi, ipse vidi, cum duodecim simul
lectissimi Patres, magnis Provinciae sumptibus, & sepul-
chris sacra instruiti, hinc in Hispaniam enavigarent ad
animarum subsidium, si daretur aditus in novum orbem
perrecturi. Vidi & ante hos P. Cornel. Veudin, qui eodem
profectus, & à barbaris fidei causa trucidatus, praeclarum
ut arbitror martyri palmam obtinuit. Notus quoque, mihi
& familiaris fuit Ferdinandus Verbiest, qui magno am-
bitu cum aliis ejusdem Provinciae Sociis Chinesem Mis-
sionem impetravit, jamque pluribus annis, in immenso
illo Sinarum imperio Christiana fidei negotium promo-
vere pergit, idque tanto successu & auctoritate, ut in ipsa
Imperatoris Aula summam illam Mandarinum dignitatem
etiamnum obtineat. Quin & ex illis, quos ipse nuper in
Scholis Auditores habuit, Lovanio ad novi Orbis subsidium
non pauci se contulere, multoque plures Missionem illam
summis votis ambivere. Nec mihi ignota sunt parva plu-
rimorum desideria, qui etiamnum ad eandem gloria pala-
stram magno animi ardore aspirant.

At ego Belgicas Missiones, ut magis mihi notas dum
advoco, omnes omnium ordinum Apostolicos viros, qui
ubivis gentium in pari causa pares animos ac labores im-
pendunt. Et vos imprimis, Missionarii verè Apostolici,
qui per amplissima Angliae & Hiberniae regna contra Ha-
eresim pridem sceptro, ferroque armatam, inter mille vicia
disci-

Arsdekin

Theologia

D. 117
2. 8

discrimina assiduo dimicatis. In hac arena sanguinolenta quot ego Campanos, quot Walpolos, quot Garnettos, Prietos, Colinos, hodieque conficio, quibus ad parē martiris gloriam par animus exsultat. Testantur hunc animi ardorem tot praclaris Heroes, qui & priorum pericula secuti, & palmam consecuti fuerunt. Ex his longum foret enumerare ingentem seriem virorum illustrium, qui a tempore Henrici VIII. in hodiernum usque diem, & dura tribunalia, & carceres & vincula, & feralia pegmata sua morte ac sanguine nobilitarunt. Dabit hac longo ordine, aliisque illustriora, Provincia Anglicana per P. Henricum Morum felici calamo conscripta historia.

UTinam hic quoque liceret in Missione Hibernica exanthlatis tot annis Sociorum labores in publicam lucem proferre. Si exhiberentur oculis prima istius Missionis ab ipso S. Ignatio constituta feliciter exordia: Si inter varias desineps temporum procellas & persequentium machinas invicta constantia: si Virorum in omni facultate illustrium domi forisq; eximia decora: si paucorum hominum docendo, predicando, scholas erigendo, toto regno diffusa industria: si tolerata non ita pridem dominante Cromvello bonorum rapina, & vincula, & carceres, & longinqua etiam ad barbaros exilia: denique si post extremam ruinam, instaurati, velut ex cineribus, pristini labores, aliq; his similia sub modio haecenus latentia, in lucem prodirent, stuperet sanè posteritas, res orbis theatro dignissimas, intra silentii ac modestiae cortinas tot annorum iustis potuisse contineri. Magis scilicet haecenus inerti fuerunt illi, ut scribenda patirant, quam ut patrata conscriberent.

His quoque inter Operis huius Patronos suo jure accedunt ex sacra S. Dominici, ac S. Francisci Familia, viri illi verè Apostolici, qui in excolenda Hibernia vinea tot annis strenuè desudarunt. Prius ego Stellas caeli, quam hos Abrahā filios, & tantis filiis digna facinora valeam recensendo numerare. Quis enim ignorat quantum illi impendant studii & industria, etiam inter exeteras gentes, Roma, Praga, Lovanii, & in aliis Doctorum Lycæis, pro formandis, alendisq; operariis in hanc Vincam perpetuo successuris. Quamvis etiam domi sustinendi labores, ut cum reliquo Clero, Romana sedis, ac Religionis decu toto Regno integram inviolatamque confervent. Adeo ut quod olim, in fulcenda Lateranensi Basilica, praestare visus est Seraphici Ordinis Patriarcha, id nunc in sustinenda Ecclesia Hibernica ruina ejus Soboles, aliis sociata, perficias.

Iugite igitur ubiq; Gentium felices dexteris vos omnes fidei Pugiles, qui sub purpureo Christi vexillo per Missiones Apostolicas toto orbe diffusi militatis. Bellum, quod Luciferi, ejusque affectus pro Deo, & Ecclesia pridem indixistis, ad extremum usque spiritum indefessi sustinete. Non vos frangat tyrannorum potentia, perumpetis; non domesticorum hostium invidia superabit; charitateni alii in otio, & umbra praedicti, vos illam in sole & sudore, & orbis utriusq; conspectu palam exerceate. State, cum Gentium Apostolo succinisti lumbos vestros in veritate, & induisti loriceam iustitiae, & calcetati pedes in preparatione Evangelii pacis: in omnibus sumentes scutum fidei, & galeam salutis assumite, & gladium spiritus, quod est Verbum Dei. Hoc ego verbum, hunc ego gladium in hoc opusculo quasi in vagina reconditum, ad vestras aras supplex appendo. Magnum opera pretium me retulisse arbitror, si hac arma literaria, non levi à me studio fabricata ad militiam vestra usum, ac supremi Ducis gloriam aliquando subserviant.

Viri Apostolici
Humillimus vester Client
RICHARDUS ARSDEKIN.
Soc. Jesu Hib. Kilkēn.

PROSECUTIO Dedicacionum priorum.

Patronis novis ac Viris verè Apostolicis Germaniae, Angliæ, & Hiberniæ, qui pro Deo & Proximo vitam, aut sanguinem recentius profuderunt.

AUspicium huius Prosecutionis à Te duco argutissimum Imperii Caput GERMANIA. Palastram viri Charitatis Apostolica gloriosam, & lauricam multiplicem nuper praebruit non gladius carnificis, sed quævis ferro atrocior Pestilentia, superioribus annis late profusa. Quamvis hac cum violentia Austriam, & Bohemiam undiq; invaserit, quot in ea Charitatis Victimæ ceciderint, nullâ debet unquam oblivione deleri: ex quibus ego ea tantum possem referre, quæ certissimis monumentis consignata, etiam ex Urbe Romana, ad nos devenire. In communi illa calamitate, tamquam in publico Charitatis theatro, inter alios, tam multi ex sacrate Patres sese illico ad pestiferorum subsidium certatim devoverunt, ut freno potius, quam stimulo opus fuerit. Ex quibus testantur suis literis ipsi Moderatori, in utraq; seorsim Provincia ex Patribus plurimam ceterorum recipi in mediam aleam expositos fuisse. Sed nec frequenta praecantium funera sequentes terruerunt: adeo ut ex illis in Austria quadraginta & unus, in Bohemia quinquaginta & unus, in Charitatis obsequio vitam profuderint. Felices anima! siue ego vos totidem Martyres truentos, siue Charitatis suprema victimæ dixerō, qui certe proximam martyrio lauream obtinuisse, orbis hodie Christianus merito gratulatur. Et sanè in Charitatis tam eximia publicam commendationem, data sunt in Urbem littera à sacris, urbanisq; Magistratibus discretis profidentibus, vel maximum sese, vel totum inter tu mala subsidium in operariis illis communi obsequio se ubique devotentibus reperisse. Hos Operis huius novos Mecanates, hos Apostolicorum virorum in caelo Patronos, hos futura posteritatis in hac Charitatis palastra Praefides, Tibi in tali prole ter felix Germania, debent lubentes agnoscimus.

Hinc in ANGLIAM, nobilissimum semper, nunc recentissimum Apostolica gloria ibeatum properamus. Annis proximè elapsis, Missionariis Apostolicis, per Angliam & Hiberniam, à custodiis, carceribus, exiliis, paupibus, novum & immortale decus accessit. Intra solam ferè urbem Londinensem, in palmari causa Religionis, ex Societate omnino Octo illustres Hostia, patibulis suffixa, & in quatuor partes dissecta, vitam suam Domino consecrarunt. Illustres, inquam, Hostia, quibus ad illam immortalis gloria lauream Dux simul & Comes fuit ipse Societatis Anglicanae Provincialis Thomas Harcotus, alias Whitebred: atque ex eadem Societate eximii sanè viri, Gulielmus Waringus, Antonius Turnerus, Johannes Fenwickus, Joan. Garvanus: & paulo ante hos, Gulielmus Irelandus, & eos secutus Carolus Bakerus, alias Lovell, & Philippus Evanus, hic Cardiffa, Ille Ike, An. 1679. eandem lauream pari morte consecuti fuerunt. Horum omnium in publico supplicii theatro vox suprema fuit, se pro Religione Romanâ, & popularium salute, nullâ si haberent vitas lubentes profundere, atque ex animo Regi, ac Regno veram pacem & felicitatem apprecari.

Quorum